

De foreslåede ændringer vedrørende den kommunale budgetgaranti-ordning indgår som et led i gennemførelsen af regeringens samlede politik til forbedring af vilkårene og initiativerne for de ledige og sikring af en varig forbedring af beskæftigelsen. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det af arbejdsministeren fremsatte lovforslag nr. L 272 om en aktiv arbejdsmarkedspolitik og de af socialministeren fremsatte forslag til lov om kommunal aktivering (L 315), forslag til lov om ændring af lov om social bistand (L 313) samt forslag til lov om ændring af lov om social pension (L 314).

Det skal særligt bemærkes, at der i lovforslag nr. L 107 om erhvervsgrunduddannelse, fremsat af den tidligere undervisningsminister den 25. november 1992, er indeholdt forslag om udvidelse af budgetgaranti-ordningen til også at omfatte kommunernes udgifter vedrørende elever i erhvervsgrunduddannelse under skoleophold. Der fremsættes ændringsforslag om, at denne ændring i medfør af lovforslag nr. L 107 alene vedrører 1993, idet ændringen fra og med 1994 er optaget i nærværende lovforslag.

Sigtet med lovforslaget er for det første at tilpasse den kommunale budgetgaranti-ordning til de ændrede regler for kommunernes indsats over for de ledige m.v. i medfør af ovennævnte lovforslag. For det andet at erstatte den nuværende udformning af budgetgarantien med en mere forenklet og forbedret ordning, som sikrer, at kommunernes bloktilskud reguleres for mer- eller mindredgifter, der er en følge af konjunkturudviklingen og derfor kun i begrænset omfang kan styres af kommunerne.

Lovforslaget indeholder endvidere en ændret formulering af bestemmelserne om regulering af de generelle tilskud for den stedfundne pris- og lønudvikling. Ændringen er en præcisering i overensstemmelse med den hidtidige praksis for regulering på de årlige aktstykker. Der henvises herom til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

3.2. Den hidtidige budgetgaranti

Den nuværende kommunale budgetgaranti-ordning blev indført ved lov nr. 384 af 6. juni 1991. Indførelsen var et led i gennemførelsen af aftalen af 27. september 1990 mellem den daværende regering og Kommunernes Landsforening om refusionsomlægning og budgetgaranti.

På baggrund af denne aftale udlagdes kompetencen til tilkendelse af almindelige førtidspensioner med virkning fra 1. januar 1992 til kommunerne, og der fastsattes en statslig refusionsprocent på 50 pct. på samtlige nytilkendte førtidspensioner for personer under 60 år. Samtidig indførtes den nuværende budgetgaranti-ordning med det formål at sikre, at de

kommunale budgetter ikke påvirkes af ændringer i antallet af modtagere af kommunale ydelser på områder, hvor udviklingen er nært forbundet med den almindelige konjunkturudvikling.

Princippet i budgetgarantien er således, at kommunernes generelle tilskud reguleres for mer- eller mindredgifter som følge af ændringer i antallet af:

- kontanthjælpsmodtagere
- modtagere af ungdomsydelse
- personer i arbejdstilbud
- aktiverede kontanthjælpsmodtagere
- førtidspensionister

Budgetgarantien beregnes for det enkelte år som den procentvise ændring i antallet af personer i hver af de nævnte grupper ganget med udgiften til disse året før og opregnet med satsreguleringsprocenten. For så vidt angår aktiverede kontanthjælpsmodtagere og førtidspension er budgetgarantien dog, bl.a. af statistiske grunde, blevet opgjort direkte på grundlag af udviklingen i de kommunale udgifter.

Regeringen er enig i det princip, der ligger til grund for budgetgarantien. Nemlig at der gennem ændringer i statens tilskud sker en tilpasning af kommunernes samlede finansiering til de mer- eller mindredgifter, som er en følge af konjunkturudviklingen og som derfor kun i begrænset omfang kan styres af kommunerne.

Det er imidlertid regeringens opfattelse, at budgetgarantien i sin nuværende udformning ikke fuldt opfylder dette formål.

Der har således i den praktiske administration af budgetgaranti-ordningen vist sig en række tekniske komplikationer i forhold til administrationen af reglerne om kompensation til kommunerne for mer- eller mindredgifter i forbindelse med nye bindende regler – Det Udvidede Totalbalanceprincip.

Principielt vil merudgifter som følge af ændrede regler om størrelsen af ydelsen til den enkelte modtager af f.eks. kontanthjælp skulle kompenseres kommunerne ved tilskudsregulering i henhold til Det Udvidede Totalbalanceprincip. Mens merudgifter på grund af et stigende antal modtagere af f.eks. kontanthjælp vil blive kompenseret ved tilskudsregulering i medfør af budgetgarantien.

Merudgifter, der er en følge af den almindelige pris- og lønudvikling, kompenseres derimod som udgangspunkt ikke, da pris- og lønudviklingen i de kommunale udgifter indgår i de årlige forhandlinger med regeringen om den samlede kommunale finansiering.

Det har vist sig, at der i visse situationer opstår et utilsigtet samspil mellem de to regelsæt: budgetgarantien og Det Udvidede Totalbalanceprincip. Dette samspil indebærer, at kommunerne efter de to ord-